

Den 14. september 2023
FVM 296

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 2023/915 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for perchlorat i bønner (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring til forordning (EU) nr. 2023/915 af 25. april 2023 om maksimalgrænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1881/2006 (komitésag). Forslaget vedrører en opjustering af maksimalgrænseværdien for perchlorat i bønner. Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har generelt vurderet, at indtaget af perchlorat potentielt kan være bekymrende især for den yngre del af befolkningen, hvis de har jodmangel samt eventuelt for babyer som får modermælk af mødre med jodmangel. I 2020 blev der derfor sat maksimalgrænseværdier for bl.a. grøntsager på trods af manglende data. Der foreligger nu data for bl.a. bønner. Det har vist sig, at selv med god landbrugsmæssig praksis, er den nuværende grænseværdi generelt ikke opnåelig. Forslaget medfører en begrænset reduktion af beskyttelsesniveauet, da maksimalgrænseværdierne for perchlorat i bønner øges, men forbrugernes samlede eksponering vurderes ikke at blive ændret væsentligt. Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 22. september 2023. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring til forordning (EU) nr. 2023/915 af 25. april 2023 om maksimalgrænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1881/2006. Forslaget øger gældende maksimalgrænseværdier for perchlorat i bønner.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 2, stk. 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Såfremt der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen – med henblik på legalitetskontrol – forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for tre måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget, eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås

der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for to måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på fire måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoP-AFF) den 22. september 2023.

Formål og indhold

Perchlorat kan hæmme optaget af jod i skjoldbruskkirtlen hos mennesker. Perchlorat findes naturligt i miljøet og kan dannes i atmosfæren og udfældes til jord og grundvand. Det forekommer også som en miljøforurening, der opstår ved anvendelse af kvælstofgødning ved industrielle processer og ved fremstilling af diverse produkter. Perchlorat kan også dannes under nedbrydning af natriumhypochlorit, der anvendes til desinfektion af vand. Vand, jord og gødning betragtes som mulige kilder til forurening af fødevarer med perchlorat.

De nuværende maksimalgrænseværdier for perchlorat omfatter en stor gruppe af frugt og grøntsager med en grænseværdi på 0,05 mg/kg, hvor der ved fastsættelse ikke forelå konkrete data for bønner. Undtaget fra denne grænseværdi er grøntsager, hvor man ved vedtagelsen havde data som dokumenterede, at indholdet generelt var højere (agurkefamilien, grønkål, bladgrønt og urter). Data viser nu, at bønner også har et højere indhold trods anvendelse af god landbrugspraksis, og for at undgå for mange kasserede partier, er det vurderet nødvendigt at opjustere grænseværdien for bønner fra 0,05 mg/kg til 0,15 mg/kg. Havde disse data været tilgængelig ved fastsættelsen af grænseværdierne, så havde bønner fra begyndelsen sandsynligvis haft en grænseværdi på 0,15 mg/kg.

Generelt fastsættes grænseværdierne ud fra ALARA princippet (As Low As Reasonably Achievable) – altså så lavt som det er praktisk muligt samtidig med, at fødevarerforsyningen sikres. Ofte er dette ud fra, at f.eks. 95 pct. af partierne skal kunne overholde grænseværdierne, mens ca. 5 pct. vil ligge højere og dermed ikke må markedsføres. Det skyldes, at det er stoffer, som ikke helt kan undgås.

Hvis forslaget vedtages vil det være gældende fra 20. dagen efter offentliggørelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Gældende dansk ret

Grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer reguleres af Kommissionens forordning (EU) nr. 2023/915 af 25. april 2023 om maksimalgrænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1881/2006. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har generelt vurderet, at indtaget af perchlorat potentielt kan være bekymrende især for den yngre del af befolkningen, hvis de har jodmangel samt eventuelt for babyer, som får modermælk af mødre med jodmangel. Grøntsager, mælkeprodukter og frugt er de vigtigste kilder til indtag af perchlorat.

Forventningen er, at det vil være lettere for erhvervet at overholde den nye grænseværdi og føre til et mindre ressourcespild, da færre partier skal kasseres. Den europæiske branche har leveret data, som viser, at omkring 20 pct. af partier af bønner ikke kan overholde den nuværende grænseværdi. En kassationsrate på 20 pct. er ikke i overensstemmelse med ALARA princippet om en kassationsrate på typisk 5 pct.

Forslaget medfører en begrænset reduktion af beskyttelsesniveauet, da maksimalgrænseværdierne for perchlorat i bønner øges, men forbrugernes samlede eksponering vurderes ikke at blive ændret væsentligt.

Høring

Sagen har været i høring på høringsportalen. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det væsentlig, at grænseværdier fastsættes på baggrund af videnskabeligt baserede risikovurderinger foretaget af EFSA. Ligeledes finder regeringen det væsentligt, at grænseværdier i EU for forurenende stoffer skal bidrage til at øge forbrugersikkerheden. Forslaget medfører en begrænset reduktion af beskyttelsesniveauet, da maksimalgrænseværdierne for perchlorat i bønner øges, men forbrugernes samlede eksponering vurderes ikke at blive ændret væsentligt. På den baggrund agter regeringen støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.